

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 13.novembrī

[1] Senātā saņemta pieteicēja /Persona A/ (*/Persona A/*) kasācijas sūdzība par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 23.oktobra spriedumu, ar kuru noraidīts pieteikums par Valsts robežsardzes (turpmāk – robežsardze) 2023.gada 27.decembra lēmuma Nr. 23.1-8.16/5210 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atzīšanu par prettiesisku, nemantiskā kaitējuma 1200 *euro* atlīdzināšanu un pienākuma uzlikšanu atvainoties.

Tiesa konstatēja, ka ar iekšlietu ministra 2023.gada 27.novembra lēmumu Nr. 1-61/254 pieteicējs ticis iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem iecelšana Latvijā aizliegta, un minētais lēmums atstāts negrozīts ar Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 2.maija spriedumu lietā Nr. A43002324. Līdz ar to saskaņā ar Imigrācijas likuma 46.panta piekto daļu pastāvēja pamats pieņemt lēmumu par pieteicēja piespiedu izraidīšanu. Tiesa nepiekrīta pieteicēja argumentam, ka Imigrācijas likuma regulējums neatbilst Latvijas Republikas Satversmei un Eiropas Padomes Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai (turpmāk – Cilvēktiesību konvencija), un norādīja, ka Latvijas nacionālās drošības interesēm ir piešķirams īpašs svars, ja runa ir par Krievijas – terorismu atbalstošas valsts – pilsoni, kura rīcība apdraud Latvijas drošību. Tiesa arī pārbaudīja izraidīšanas norisi, nekonstatējot pazemojošu vai cietsirdīgu apiešanos ar pieteicēju vai būtiskus procesuālus pārkāpumus, kas būtu ietekmējuši lietas iznākumu.

[2] Kasācijas sūdzībā (kas, to iesniedzot, nosaukta par apelācijas sūdzību) ir argumentēts, ka konkrētajā lietā ir aizskartas pieteicēja tiesības uz cilvēka cieņu un privātās dzīves neaizskaramību. Satversmes tiesas 2024.gada 15.februāra spriedumā lietā Nr. 2023-04-0106 esot atzīts, ka valstī pastāvīgi dzīvojošam ārzemniekam izveidojas ciešas saiknes ar mītnes zemi un līdz ar to tiesības uz privātās dzīves aizsardzību. Attiecībā uz šādām personām valsts rīcības brīvība migrācijas jomā esot būtiski ierobežota. Savukārt Eiropas Cilvēktiesību tiesa esot atzinusi, ka gadījumā, ja persona ir uzturējusies valstī, pamatojoties uz uzturēšanās atļauju, tās anulēšana un attiecīgi iespējamā personas izraidīšana no valsts var ierobežot personas Cilvēktiesību konvencijas 8.pantā ietvertās tiesības. Turklāt izraidīšanas gadījumā izdarītā nozieguma (arī valsts drošības apdraudējuma) smagums pats par sevi neesot izšķirošs; tas drīzāk esot viens no kritērijiem, kas jāņem vērā, vērtējot lēmuma samērīgumu.

Senatoru kolēģija neapšaubā, ka pieteicēja izraidīšana ierobežo viņa tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Tomēr minētās pamattiesības nav absolūtas, un pieteicēja pamattiesību ierobežojums pats par sevi nenozīmē, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks. Tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir izvērtējusi minēto argumentu un atzinusi, ka pieteicējs jau ilgstoši strādā ārvalstīs un viņa sieva un bērni nav atkarīgi no viņa materiālā, psiholoģiskā vai kādā citā veidā. Tāpat tiesa papildus atsaucās arī uz Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 2.maija spriedumā lietā Nr. A43002324 ietverto vērtējumu par iespējamo personas tiesību uz ģimenes dzīvi pārkāpumu (*pārsūdzētā sprieduma 8.punkts*). Līdz ar to tiesa pamatoti nekonstatēja, ka pārsūdzētais lēmums nesamērīgi ierobežotu

pieteicēja tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Pieteicējs nav arī norādījis uz konkrētiem savas privātās dzīves apstākļiem, kurus tiesa būtu kļūdaini konstatējusi.

Par sprieduma nepareizību neliecina arī pieteicēja norāde, ka personas nodarījuma smagums nav vienīgais kritērijs, kurš jāvērtē, lemjot par personas izraidīšanu. Tiesa nav pamatojusi spriedumu tikai ar valsts drošības apsvērumiem; ir izvērtēts pārsūdzētā lēmuma samērīgums, tostarp ņemot vērā iepriekš minētos pieteicēja privātās dzīves apstākļus. Senatoru kolēģija nesaskata acīmredzamas kļūdas samērīguma un pieteicēja privātās dzīves apstākļu izvērtējumā. Savukārt pieteicēja subjektīva nepieņemšana tiesas veiktajam samērīguma vērtējumam nav pamats ierosināt kasācijas tiesvedību.

Līdz ar to šie kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu.

[3] Pieteicējs norāda, ka viņš esot ticis atstāts neapdzīvotā vietā vēlā ziemas vakarā, nenodrošinot viņam transportu, naktsmītni, ēdienu vai atbilstošus maksāšanas līdzekļus. Pieteicējs neesot varējis ievest Krievijā automašīnu bez ievērojamas muitas nodevas samaksas. Līdz ar to esot pārkāptas viņa tiesības uz cieņpilnu izraidīšanu. Pieteicējs uzskata, ka viņam bija jādod iespēja personīgi savākt mantas vismaz septiņu dienu laikā, kas ietver sevī arī iespēju brīvprātīgi un ar cieņu atstāt valsti.

Rajona tiesa ir konstatējusi, ka pieteicējam izraidīšanas brīdī bija apģērbs, tostarp virsjaka, mugursoma, kurā atradās dokumenti, planšete, telefona lādētājs un maks ar kartēm un vadītāja apliecību. Turklāt robežsardze ļāva viņam šķērsot valsts robežu ar personīgo auto. Pieteicēja dzīvesbiedre nodrošināja viņa personīgo mantu savākšanu un nogādāšanu pirms izceļošanas (*pārsūdzētā sprieduma 7.punkts*). Senatoru kolēģija konkrētajos apstākļos nekonstatē, ka pieteicēja izraidīšana būtu veikta cilvēka cieņai neatbilstošā veidā. Pieteicēja neapmierinātība ar atsevišķām sadzīviskām neērtībām nav pamats konstatēt, ka būtu pārkāptas viņa tiesības uz cieņpilnu izraidīšanu. Tiesa ir pārbaudījusi izraidīšanas norisi un robežsardzes rīcību attiecībā uz pieteicēju, un senatoru kolēģija nesaskata kļūdas šajā pārbaudē.

Senatoru kolēģija nepiekrīt, ka robežsardzei bija jādod pieteicējam septiņas dienas, lai viņš varētu savākt savas personīgās mantas un brīvprātīgi atstāt valsti. Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumu Nr. 454 „Noteikumi par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu, izceļošanas dokumentu un tā izsniegšanu” 10.punkts noteic, ka ārzemnieka piespiedu izraidīšanas īstenošanai robežsardze organizē ārzemnieka transportēšanu un pavadīšanu apsardzes uzraudzībā. Līdz ar to lēmums par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu nav izpildāms, viņam brīvprātīgi savācot personīgās mantas un izbraucot no valsts. Savukārt šo noteikumu 21.punkts un 21.¹1.apakšpunkts kopsakarā paredz, ka situācijā, kurā ārzemnieks rada draudus valsts drošībai, robežsardzes amatpersonai jāinformē ārzemnieks ne vēlāk kā vienu stundu pirms izraidīšanas uzsākšanas. Līdz ar to robežsardzes amatpersonām nebija pienākuma pieteicējam dot ilgāku laiku, lai viņš varētu sagatavoties izraidīšanai.

Senatoru kolēģija secina, ka tiesa pārsūdzētajā spriedumā pareizi konstatējusi iepriekš minēto tiesību normu tvērumu un attiecīgi šie kasācijas sūdzības argumenti ir noraidāmi.

[4] Kasācijas sūdzībā ir norādīts, ka ne apgabaltiesas spriedumā lietā Nr. A43002324 par pieteicēja iekļaušanu to ārzemnieku sarakstā, kuriem iecelšana Latvijā aizliegta, ne arī šīs lietas materiālos neesot norādes uz pieteicēja veiktām prettiesiskām darbībām. Ja pieteicējs būtu pieļāvis prettiesiskas darbības, kompetentajām valsts iestādēm būtu pienākums uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu vai kriminālprocesu, kas nav noticis šajā gadījumā. Līdz ar to esot pārkāpts Administratīvā procesa likuma 9.pantā nostiprinātais patvaļas aizlieguma princips.

Senatoru kolēģija konstatē, ka pieteicēja veiktās darbības, kuras apdraudēja Latvijas drošību, tika izvērtētas administratīvajā lietā Nr. A43002324. Apstāklis, ka visa valsts drošības iestāžu rīcībā esošā informācija nav tikusi atklāta tiesas spriedumā, nenozīmē, ka ir ticis pārkāpts patvaļas aizlieguma princips. Imigrācijas likuma 65.⁴panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, izskatījusi lietu par iekšlietu ministra lēmumu par personas iekļaušanu sarakstā, spriedumā neatspoguļo informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts.

Senāts ir atzinis, ka, pārbaudot rīkojuma par personas piespiedu izraidīšanu tiesiskumu, ir jāizvērtē visi apstākļi, kas ir šā rīkojuma pieņemšanas pamatā, un jāņem vērā būtiskās tiesiskās sekas, kas ar šo rīkojumu tiek radītas tā adresātam. Tomēr tas pats par sevi nenozīmē, ka gadījumā, ja rīkojuma par personas piespiedu izraidīšanu pamatā ir tādi paši faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas jau ir vērtēti, pārbaudot iepriekšējos procesos saistībā ar personas uzturēšanos Latvijā pieņemto lēmumu tiesiskumu, tiesa uz šo jau iepriekš veikto vērtējumu nevarētu atsaukties spriedumā, kurā tiek vērtēts rīkojuma par piespiedu izraidīšanu tiesiskums (*Senāta 2025.gada 28.marta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-356/2025, [ECLI:LV:AT:2025:0328.A420133324.9.L](#), 2.punkts*). Līdz ar to rajona tiesa drīkstēja atsaukties uz apgabaltiesas sniegto vērtējumu pieteicēja darbībām, kuras bija pamatā lēmumam par viņa iekļaušanu sarakstā.

Senatoru kolēģija noraida arī argumentu, ka konkrētās lietas rezultāts ir nepareizs, jo pret pieteicēju netika uzsākts administratīvā pārkāpuma process vai kriminālprocess. Attiecībā uz pieteicēju piemērotās Imigrācijas likuma normas neparedz šādu priekšnoteikumu personas iekļaušanai sarakstā vai piespiedu izraidīšanai.

Attiecīgi šie argumenti nerada šaubas par rajona tiesas sprieduma tiesiskumu.

[5] Pieteicējs uzskata, ka viņam tika piemēroti stingrāki izraidīšanas noteikumi, jo viņš ir Krievijas pilsonis. Līdz ar to esot pieļauta diskriminācija pilsonības dēļ.

Senatoru kolēģija nekonstatē, ka pieteicēja pilsonībai būtu bijusi izšķiroša nozīme, piemērojot izraidīšanas procedūru un vēlāk izvērtējot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu. Tiesa pamatoti atsaucās uz pieteicēja pilsonību, vērtējot viņa veiktās Latvijas valsts drošību apdraudošās darbības (*pārsūdzētā sprieduma 5.punkts*) un viņa saikni ar pilsonības valsti (*pārsūdzētā sprieduma 7.punkts*), un šāds vērtējums nav uzskatāms par diskrimināciju pilsonības dēļ. Turklāt, kā tika skaidrots šā lēmuma 3.punktā, ārzemnieka piespiedu izraidīšana nav brīvprātīgs process. Pieteicēja kļūdainais priekšstats par izraidīšanas būtību nav pamats atzīt konkrēto gadījumu par diskriminējošu. Pieteicējs nav arī norādījis uz konkrētiem apstākļiem, kuri pamatotu šo argumentu.

Senatoru kolēģija secina, ka šis arguments nav pamatots.

[6] Kasācijas sūdzībā ir norādīts, ka pieteicējam bija liegtas tiesības apstrīdēt sākotnējo lēmumu pirms tā izpildes. Tas esot uzskatāms par būtisku pieteicēja tiesību pārkāpumu, kas esot ievērojami palielinājis viņa ciešanas.

Senatoru kolēģija konstatē, ka sākotnējā lēmumā latviešu valodā ir kļūdaini norādīts, ka lēmuma apstrīdēšana neaptur tā darbību. Tomēr šajā lēmumā ietvertajā tulkojumā krievu valodā ir norādīts, ka lēmuma apstrīdēšana aptur tā darbību. Pieteicējs iepazinās ar sākotnējo lēmumu krievu valodā (lēmumā ir norādīts, ka pieteicējs ar lēmumu tika iepazīstināts ar tulka starpniecību), tāpēc šī kļūda faktiski neietekmēja pieteicēja tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanu. Arī rajona tiesa ir konstatējusi, ka pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja un robežsardze ar pārsūdzēto lēmumu atstāja sākotnējo lēmumu negrozītu (*pārsūdzētā sprieduma 9.punkts*).

Līdz ar to šis arguments ir noraidāms.

[7] Rezumējot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka pieteicēja kasācijas sūdzībā norādītie apsvērumi nerada šaubas par pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskumu. Izskatāmajai lietai arī nav nozīmes judikatūras veidošanā. Tas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

[8] Senatoru kolēģija konstatē, ka Senātā 2024.gada 6.decembrī saņemti pieteicēja kasācijas sūdzības papildinājumi, kuros ietverti jauni argumenti.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 329.panta pirmo daļu kasācijas sūdzību var iesniegt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, savukārt saskaņā ar šā panta trešo daļu sūdzību, kas iesniegta pēc šā termiņa beigām, atsakās pieņemt. Senāta judikatūrā ir atzīts, ka arī kasācijas sūdzības papildinājumi nav pieļaujami, ja tie iesniegti pēc kasācijas sūdzības iesniegšanai noteiktā termiņa beigām (piem., *Senāta 2018.gada 12.jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-273/2018, [ECLI:LV:AT:2018:0712.A420151915.2.S](#), 10.punkts, 2020.gada 1.septembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-612/2020, [ECLI:LV:AT:2020:0901.A420356916.13.L](#), 9.punkts*).

Rajona tiesas spriedums tika sastādīts 2024.gada 23.oktobrī, līdz ar to pieteicēja kasācijas sūdzības papildinājumi tika iesniegti pēc likumā noteiktā termiņa kasācijas sūdzības iesniegšanai un tos ir atsakāms pieņemt. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 114.¹panta otrajai daļai dokumentus, kas tiesā iesniegti elektroniski, iesniedzējam neatdod.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 329.panta trešo daļu, 338.panta otro daļu un 338.¹panta pirmo daļu un otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona A/ (*/Persona A/*) kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 23.oktobra spriedumu;

atteikt pieņemt šā lēmuma 8.punktā norādīto dokumentu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators J. Pleps

Senatore V. Kakste

Senatore L. Slica